

ද්‍රව්‍ය පිරිවැය

AAT අදියර II

AFC - උසස් මූල්‍ය ගිණුම්කරණය හා පිරිවැයකරණය

අමිල සම්පත් මුදලිගේ

B.Sc. (Finance) USJ (UG), AAT Passed Finalist (Prize Winner), CASL (Finalist)

JMC Jayasekera Management Centre (Pvt) Ltd
Pioneers in Professional Education

65/2A, Chittampalam Gardiner Mawatha, Colombo 02 | T: +94 112 430451 | E: info@jmc.lk | F: +94 115 377917

AAT 02

උසස් මූල්‍ය ගිණුම්කරණය හා පිරිවැයකරණය

Amila Sampath Mudalige

B.SC (Finance) USJ (UG)

AAT Passed Finalist (Prize Winner)

CASL (Finalist)

උව්‍ය පිරිවැය

උව්‍ය පිරිවැය

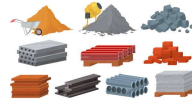
- එනම් උව්‍ය ලබා ගැනීමේදී හා තබා ගැනීමේදී දරනු ලබන සියලු පිරිවැය වේ.

උදාහරණ:1.අමු උව්‍ය

2.පරිභෝජන උව්‍ය

3.නඩත්තු උව්‍ය

4.ඇසුරුම් උව්‍ය

©JMC vLearning

උව්‍ය පාලනයේ වැදගත්කම

- අවශ්‍ය උව්‍ය තොග බාධාවකින් තොරව ලබා ගත හැකි නිසා නිෂ්පාදනය අඩුණ්ඩව කර ගෙන යා හැකි වීම.
- හදිසියේ උව්‍ය මිලදී ගැනීමට අතිරේක වියදමක් දැරීමට සිදු නොවීම.
- අනවශ්‍ය තොග රැස් කර තබා ගැනීම වලකන බැවින් තොග රඳවා තබා ගැනීමේ පිරිවැය අවම මට්ටමක පවත්වා ගත හැකි වීම.
- උව්‍ය සැලසුමකට මිලදී ගන්න නිසා වට්ටම් ලබා ගත හැකි වීම.
- නාණ්ඩ වල ගුණාත්මක ආරක්ෂා කර ගත හැකි වීම.

©JMC vLearning

උව්‍ය පාලනයේ විවිධ අවස්ථා

මිලදී ගැනීමේ පාලනය

තොග පාලනය

නිකුත් කිරීමේ පාලනය

©JMC vLearning

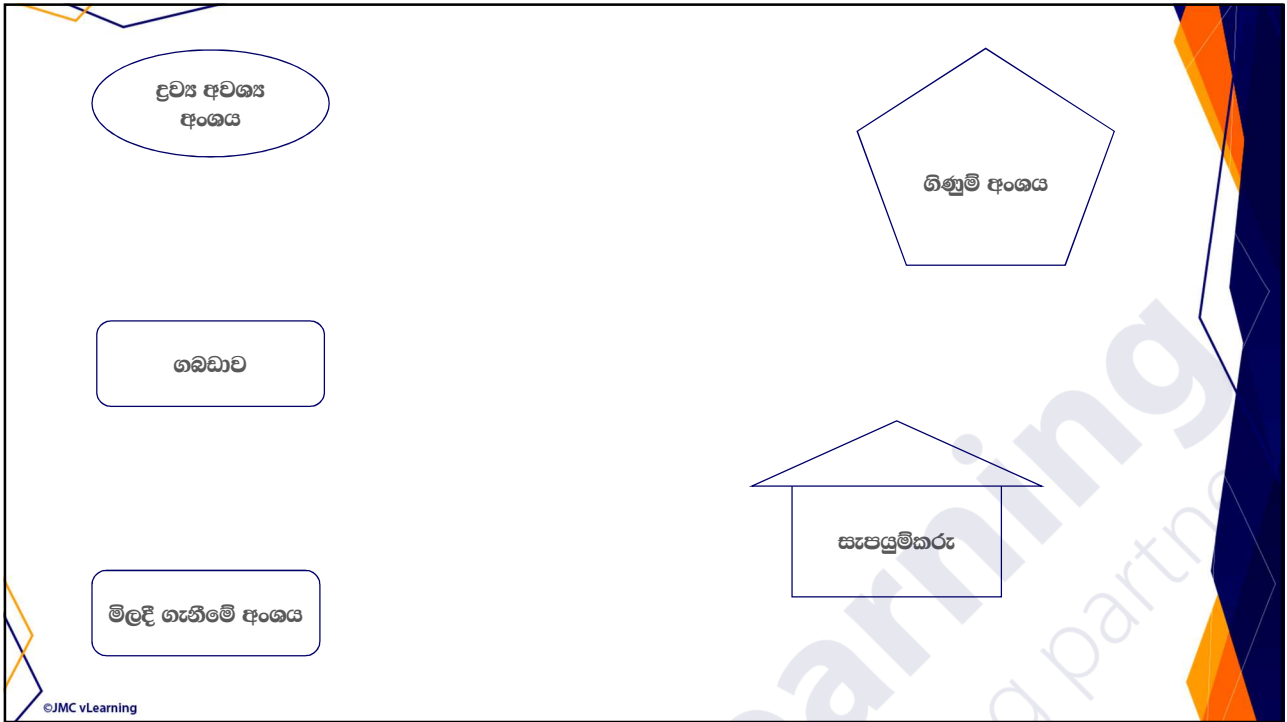
□ මිලදී ගැනීමේ පාලනය

- මිලදී ගැනීම් පාලනය තුළින් පහත අරමුණු ඉටු කර ගැනීමට බලාපොරොත්තු වේ.

- අනවශ්‍ය තොග රැස් කර තබා ගැනීම වැළැක්වීම.

- තොග ආශ්‍රිතව සිදු වන මූල්‍ය අක්‍රමිකතා වලක්වා ගැනීම.

©JMC vLearning

උව්‍ය අධීයාචන පත්‍රය

RSS සමාගම්
උව්‍ය අධීයාචනා පත්‍රය

දිනය ..... භාණ්ඩ අවශ්‍ය දිනය .....
 කාර්ය අංකය ..... අනුක්‍රමික අංකය .....

උව්‍ය විස්තරය	සංකේත අංකය	අවශ්‍ය ප්‍රමාණය	නිකුත් කළ ප්‍රමාණය	පිරිවැය ගිණුම් කාර්යාලය		
				මිල	වටිනාකම	ගබඩා ලෙඡර අංක

ඉල්ලුම් කළේ ..... මිල ඇතුළත් කළේ .....
 අනුමත කළේ ..... ගණන් පරීක්ෂා කළේ .....
 ගබඩා භාරකරු ..... බිත් පත්‍රයේ ඇතුළත් කළේ .....
 භාරගත්තේ .....

ගැනුම් අධීයාචන පත්‍රය

ගැනුම් අධීයාචනාව

දෙපාර්තමේන්තුව ..... අංකය .....
 දිනය .....

උව්‍ය විස්තරය	සංකේත අංකය	ප්‍රමාණය	වෙනත් කරුණු

ඉල්ලුම් කළේ ..... තොග ලෙඡරය .....
 නිර්දේශ කළේ ..... බිත් අංකය .....
 ගබඩා පාලක .....

නොග පාලනය

©JMC vLearning

- නිෂ්පාදන කටයුතු අඛණ්ඩව කර ගෙන යා හැකි පරිදි සැපයුම් හා ගබඩා ඉඩකඩ කළමනාකරණය කිරීමත්,
- නිෂ්පාදිත වල ගුණත්වය ආරක්ෂා වන පරිදි අමුද්‍රව්‍ය වල අවශ්‍යතාවය මත ඒවා ගබඩා කර තැබීමත් ,
- නොග අපතේ යෑම් හා යල්පැනීම් අවම වන පරිදි අභ්‍යන්තර පාලන පද්ධතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා
- නොග තබා ගැනීමේ පිරිවැය අවම වන පරිදි කාරක ප්‍රාග්ධනය කළමනාකරණය කිරීමත් වේ.

©JMC vLearning

නොග රඳවා තබා ගැනීමට හේතු

- ඉල්ලුමේ හා නිෂ්පාදනයේ උච්චාවචන වලට මුහුණ දීමට.
- නිෂ්පාදන කටයුතු අඛණ්ඩව කරගෙන යාමට.
- එක වර විශාල ප්‍රමාණයක් මිලදී ගෙන වට්ටම් ලබා ගැනීමට.
- නොග රඳවා තබාගෙන උද්ධමනය හරහා අමතර ලාභ ඉපයීම.

©JMC vLearning

නොග ආශ්‍රිත පිරිවැය

නොග ඇණවුම් කිරීමේ පිරිවැය

නොග තබා ගැනීමේ පිරිවැය

නොග නොමැතිවීමේ පිරිවැය

©JMC vLearning

තොග ඇණවුම් කිරීමේ පිරිවැය

- ඇණවුමක් සිදු කල අවස්ථාවේ සිට අදාල භාණ්ඩ ලැබී පරීක්ෂා කර භාර ගැනීම අතරතුර කාලය දක්වා දැරීමට සිදුවන පිරිවැය වේ.

උදාහරණ : ඇණවුම් කිරීමේ වියදම්
ප්‍රවාහන වියදම්

©JMC vLearning

©JMC vLearning

තොග තබාගැනීමේ පිරිවැය

භාණ්ඩ පරීක්ෂා කර බාරගත් අවස්තාවේ සිට අදාළ භාණ්ඩ අවශ්‍ය අංශයට භාරදීම දක්වා අතරතුර කාලය තුළ තොග රඳවා තබා ගැනීම සඳහා දැරීමට සිදුවන පිරිවැය වේ.

උදා -

- තොග ගබඩා කිරීමේ පිරිවැය
- මූල්‍ය පිරිවැය
- තොග රක්ෂණ හා ගබඩා රක්ෂණය
- ගබඩා උපකරණ නඩත්තුව
- ගබඩා කුලී හා වරපනම් වියදම්
- ගබඩා විදුලිය, දුරකථන ගාස්තු

©JMC vLearning

©JMC vLearning

නොග නොමැතිවීමේ පිරිවැය

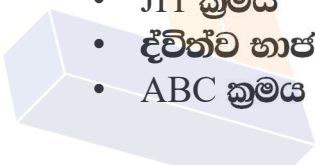
- වෙළඳපොළ අහිමිවීම.
- කීර්තිනාමයට හානිවීම.
- නිෂ්පාදනය ඇණ හිටීම නිසා ඇතිවන පාඩු.

©JMC vLearning

නොග පාලන ක්‍රම

- යලි ඇණවුම් මට්ටම හා ආර්ථික ඇණවුම් ප්‍රමාණය
- කාලීන සමාලෝචන ක්‍රමය
- JIT ක්‍රමය
- ද්විතීව්‍ය භාජන ක්‍රමය
- ABC ක්‍රමය

©JMC vLearning

ආර්ථික අනවුම් ප්‍රමාණය

ආර්ථික අනවුම් ප්‍රමාණය යනු,

1. මුළු නොගෙවීම් පිරවිය යුතු අවම වන පරිදි අනවුම් කල යුතු ප්‍රමාණය නැතහොත්

2. අනවුම් පිරවිය හා නඩා ගැනීමේ පිරවිය සමාන වන ඒකක ගණන වේ.

©JMC vLearning

©JMC vLearning

ආර්ථික ඇනවුම් ප්‍රමාණය ගණනය කිරීමේ සූත්‍රය

$$EOQ = \sqrt{\frac{2 \times \text{වාර්ෂික ඉල්ලුම} \times \text{ඇනවුමක පිරිවැය}}{\text{තොග ඒකකයක් වර්ෂයක් තබා ගැනීමේ පිරිවැය}}}$$

©JMC vLearning

උදාහරණ 01 :

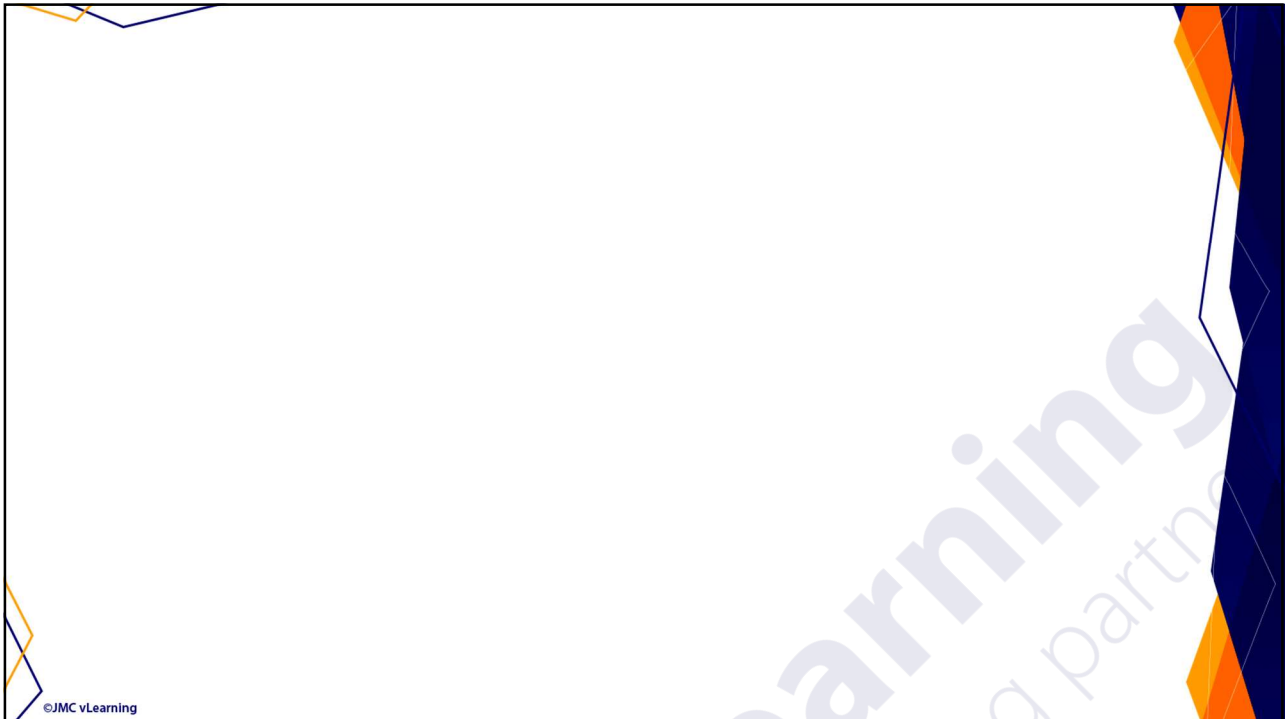
සීමිත අමර සෙරමික් සමාගම විශේෂිත වර්ගයේ පිගන් ගඩොල් වර්ගයක් නිෂ්පාදනය කරන අතර ඒ සඳහා අමුද්‍රව්‍ය ලෙස මැටි සඳහා කිලෝ ග්‍රෑම් **150,000** ක ඉල්ලුමක් පවතී. එක් ඇනවුමක් සඳහා පිරිවැය රුපියල් **150** කි. අමුද්‍රව්‍ය කිලෝ ග්‍රෑම් එකක් පවත්වාගෙන යෑමේ වියදම රුපියල් **20**කි.

අවශ්‍ය වන්නේ,

1. ආර්ථික ඇනවුම් ප්‍රමාණය
2. වාර්ෂික ප්‍රශස්ත ඇනවුම් ප්‍රමාණය
3. ප්‍රශස්ත ඇනවුම් වකුය

©JMC vLearning

මුළු අනුමැති පිරිවැය ගණනය කිරීම

මුළු අනුමැති පිරිවැය = අනුමැති වාර ගණන $\times$ අනුමැති පිරිවැය

↓

අනුමැති වාර ගණන = $\frac{\text{වාර්ෂික ඉල්ලුම}}{\text{EOQ}}$

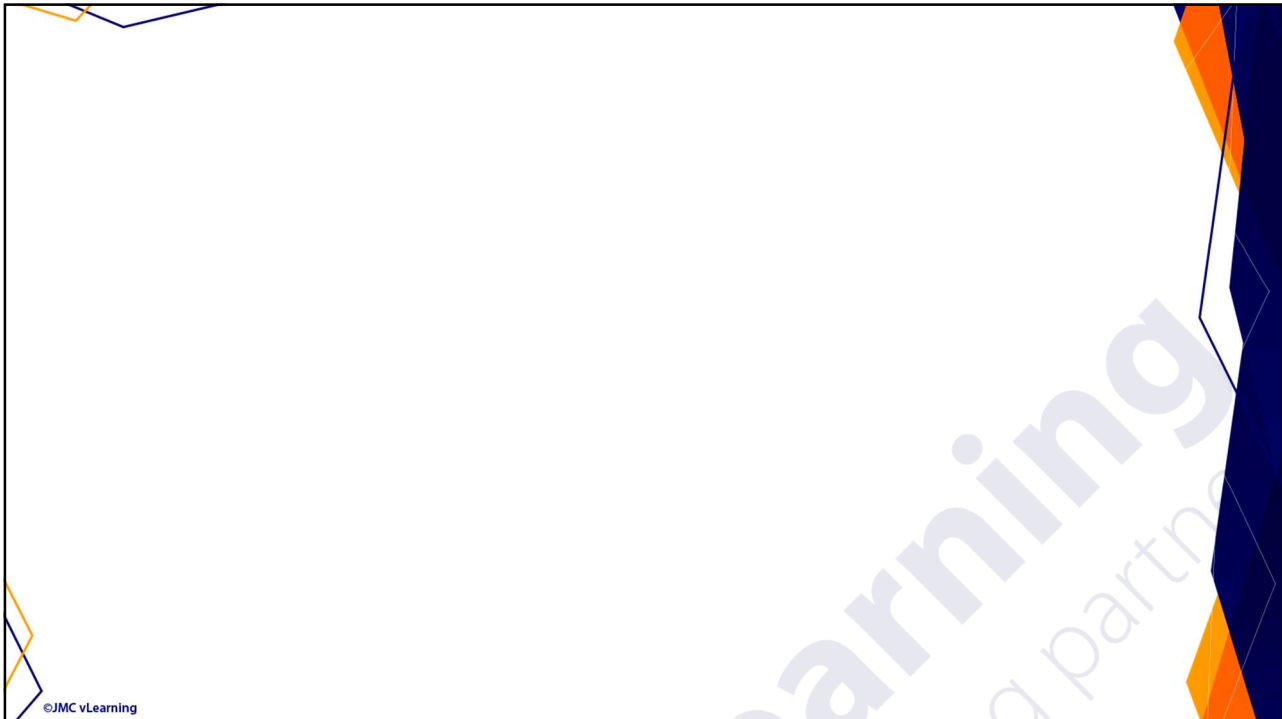

මුළු තොග තබාගැනීමේ පිරිවැය ගණනය කිරීම

මුළු තොග තබාගැනීමේ පිරිවැය = $EOQ / 2$ $\times$ තොග ඒකකයක් වර්ෂයක් තබා ගැනීමේ පිරිවැය

උදාහරණ 02 :

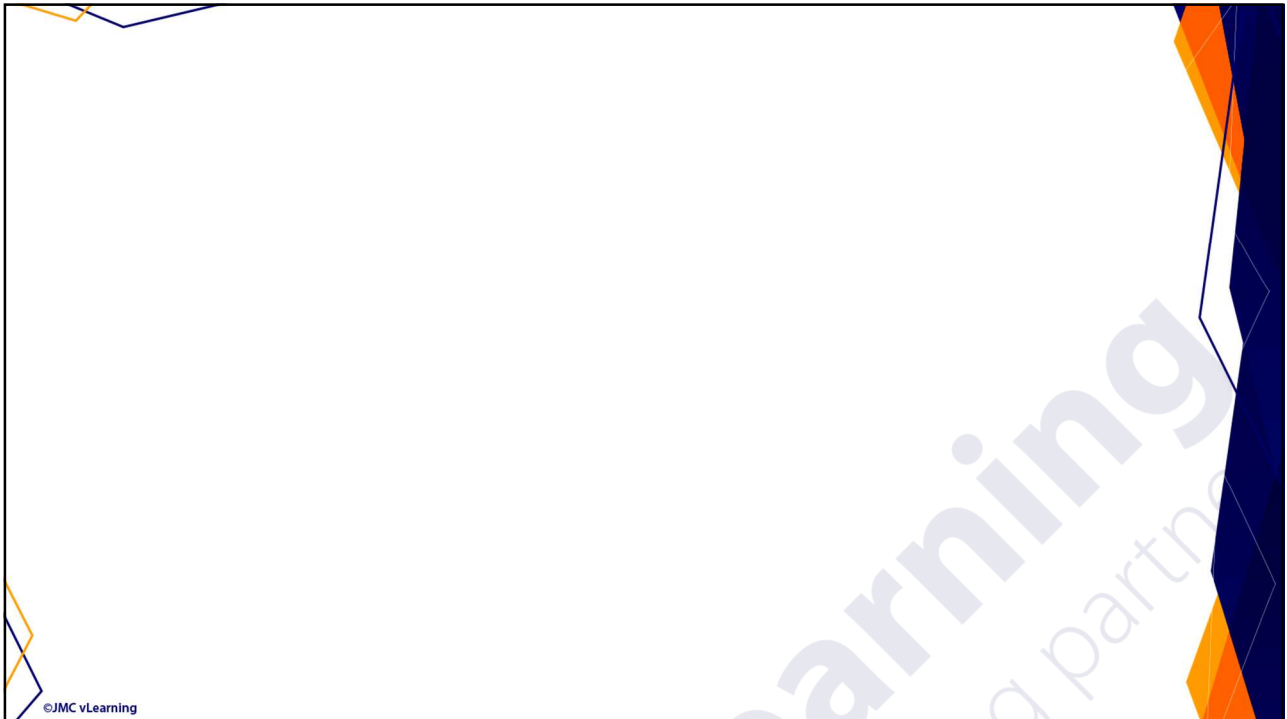
B නැමැති අමුද්‍රව්‍ය සඳහා වාර්ෂිකව ඒකක 360,000 ඉල්ලුමක් පවතී. එක් අනවුමක් සඳහා පිරිවැය රුපියල් 500 කි. අමුද්‍රව්‍ය කිලෝ ග්‍රෑම් එකක් පවත්වාගෙන යෑමේ වියදම රුපියල් 10කි.

අවශ්‍ය වන්නේ,

1. ආර්ථික අනවුම් ප්‍රමාණය
2. වාර්ෂික ප්‍රශස්ත අනවුම් ප්‍රමාණය
3. ප්‍රශස්ත අනවුම් වකුය
4. මුළු අනවුම් පිරිවැය
5. මුළු තොග නඩාගැනීමේ පිරිවැය

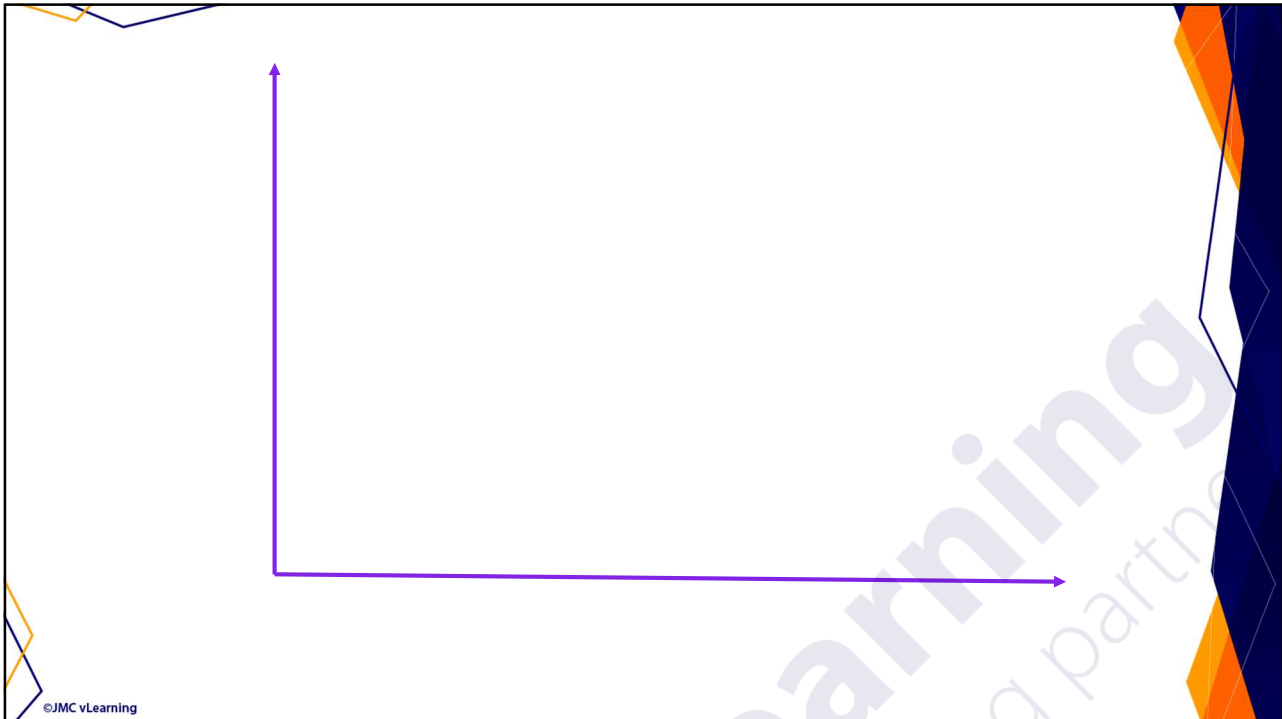

ଓଡ଼ିଶା ଖଜାପତ୍ର ଉପରେ

©JMC vLearning

යලි අනවුම් මට්ටම ගණනය කිරීම .

යලි අනවුම් මට්ටම = උපරිම පරිච්ඡේදනය ප්‍රමාණය $\times$ උපරිම අනවුම් කාලය

අවම නොග මට්ටම ගණනය කිරීම.

අවම නොග මට්ටම = යලි අනවුම් මට්ටම - සාමාන්‍ය භාවිතය $\times$ සාමාන්‍ය අනවුම් කාලය

උපරිම තොග මට්ටම ගණනය කිරීම.

උපරිම තොග මට්ටම = ආර්ථික ඇණවුම් ප්‍රමාණය + යළි ඇණවුම් මට්ටම - අවම භාවිතය X අවම ඇණවුම් කාලය

සාමාන්‍ය තොග මට්ටම ගණනය කිරීම.

$$\frac{\text{අවම තොග මට්ටම} + \text{උපරිම තොග මට්ටම}}{2}$$

හෝ

$$\text{අවම තොග මට්ටම} + \frac{\text{EOQ}}{2}$$

උදාහරණ 01 :

ABC සමාගම තම නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය සඳහා 'M' නැමැති අමුද්‍රව්‍ය භාවිතා කරයි. 'M' සඳහා වාර්ෂික ඉල්ලුම ඒකක 10,000 ක් ලෙස ඇස්තමේන්තු කර ඇත. 'M' සඳහා ඇණවුමක් කිරීමට රු. 500 ක් වන බව සහ එක ඒකකයක් වාර්ෂිකව පවත්වාගෙන යාම සඳහා රු. 10 ක පිරිවැයක් දැරීමට සිදුවන බව පසුගිය ඇන්දැකීම් මත ඔවුන් ඇස්තමේන්තු කර ඇත. තවද, 'M' සඳහා දිනක උපරිම පරිභෝජනය ඒකක 50 ක් වන අතර සාමාන්‍ය පරිභෝජන ඒකක 40 ක් වේ. උපරිම සහ අවම ඇණවුම් කාලය පිළිවෙලින් දින 5 ක් සහ දින 3 ක් වේ.

ගණනය කිරීමට අවශ්‍ය වන්නේ,

- (අ) ආර්ථික ඇණවුම් ප්‍රමාණය (Economic Order Quantity)
- (ආ) යළි ඇණවුම් මට්ටම
- (ඇ) උපරිම තොග මට්ටම
- (ඈ) අවම තොග මට්ටම

කාලීන සමාලෝචන ක්‍රමය

- මෙහිදී මසකට වරක්, සති දෙකකට වරක් හෝ සතියකට වරක් තොග ඇහවුම් කරනු ලබන අතර තොග භෞතිකව බලා ඉදිරි කල පරිච්ඡේදය සඳහා තොග ඇහවුම් කරනු ලබයි.

©JMC vLearning

JIT ක්‍රමය - JUST IN TIME

©JMC vLearning

සරලව JIT ක්‍රමය

JUST - IN - TIME

©JMC vLearning

ද්විත්ව භාජන ක්‍රමය

©JMC vLearning

ABC ක්‍රමය

නොගයේ අඩංගු සෑම අයිතමයක්ම පාලනය කිරීමට උත්සාහා දරයි. මෙහිදී නොග වල අනුලක් ඉහල නොග වටිනාකමක් අති අයිතම කෙරෙහි වැඩි අවදානයක් යොමු කරයි.

©JMC vLearning

©JMC vLearning

තොග නිකුත් කිරීමේ පාලනය

©JMC vLearning

උවස නිකුත් කිරීමේ මිල ක්‍රම

- ✓ පළමු ලැබීම පළමු නිකුත් ක්‍රමය - FIFO
- ✓ හරිත සාමාන්‍ය මිල ක්‍රමය - WAC

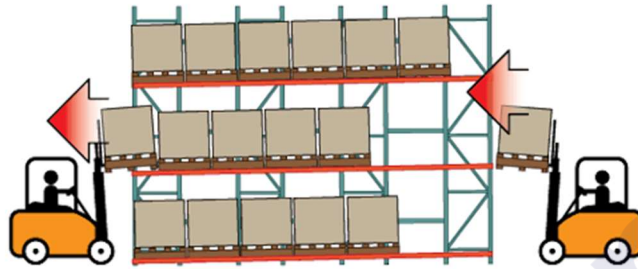

©JMC vLearning

පළමු ලැබීම පළමු නිකුතු ක්‍රමය - FIFO

පැරණිම තොගය මුලින් නිකුත් කිරීම මෙහිදී සිදු වේ.

©JMC vLearning

වාසි :

- ගිනුම්කරණ ප්‍රමිත වලට අනුකූල වීම.
- සත්‍ය පිරිවැය ක්‍රමයක් වීම.
- ලැබුණු පිරිවැයටම තොග නිකුත් කිරීම සිදු කිරීම.

©JMC vLearning

අවසාන :

- තොග නිකුත් කිරීම පැරණි මිලට සිදු වන නිසා එය වර්තමාන වෙළඳපොල වටිනාකමට වඩා වෙනස් වීම .
- උද්ධමනකාරී තත්ත්ව වලදී අවසාන තොගයේ අගය ඉහල යාම.
- නිකුත් කරන භාණ්ඩ වලට විවිධ මිල ගණන් ඇතුළත් වීම.

©JMC vLearning

හරිත සාමාන්‍ය මිල ක්‍රමය - WAC

මුළු තොගයේ පිරිවැය, මුළු තොග ඒකක ගනින් බෙදා ගනු ලබන මිලට තොග නිකුත් කරනු ලබයි.

$$\text{හරිත සාමාන්‍ය මිල} = \frac{\text{නිකුත් කරන දිනට තොග වල පිරිවැය}}{\text{එදිනට පවතින තොග ඒකක ගණන}}$$

©JMC vLearning

වාසි :

- ගිනුම්කරණ ප්‍රමිත වලට අනුකූල වීම.
- තනි මිලකට තොග නිකුත් වීම.
- මිල ඉහල යාම නිසා ඇතිවන ලාභ වඩාත් තාත්වික වීම.

©JMC vLearning

අවාසි :

- නිකුත් කරන තොග ඒකකයක මිල වෙළඳ භාජ මිලට වඩා වෙනස් වේ.
- සත්‍ය මිල ක්‍රමයක් නොවීම.

©JMC vLearning

ගබඩා ලෙජරය

- ගබඩාවට ලැබෙන නොග හා ගබඩාවෙන් සිදු කරන නොග නිකුත් කිරීම් සටහන් කිරීමට යොදා ගනු ලබන ලේඛනය වේ.

Stores Ledger											
Material Code:											
Bin No.:				Maximum Qty:							
Material Description:				Minimum Qty:							
Location:				Ordering Qty:							
Date	Receipts				Issues				Balance		
	GR No	Qty	Rate	Amount	SR No	Qty	Rate	Amount	Qty	Rate	Amount

ගබඩා ලෙජරයක ආකෘතිය

දිනය	ලැබීම්			නිකුත් කිරීම්			බේෂය		
	ඒක ගණන	ඒකකය මිල	මුළු වටිනාම	ඒක ගණන	ඒකකය මිල	මුළු වටිනාම	ඒක ගණන	ඒකකය මිල	මුළු වටිනාම

උදාහරණ 01 :

පහත දක්වා ඇත්තේ ජයපාල සමූහ ව්‍යාපාරයේ අමුද්‍රව්‍ය ගබඩාවට ලැබීම් හා නිෂ්පාදනයට ද්‍රව්‍ය නිකුත් කිරීමට අදාළ තොරතුරුය.

2020.01.01	-	රු. 20 බැගින් ඒකක 10,000 ක ආරම්භක තොගය
2020.01.05	-	ඒකක 6,000 ක් නිෂ්පාදනයට නිකුත් කිරීම
2020.01.12	-	රු. 21 බැගින් ඒකක 8,500 ක් මිලදී ගැනීම්
2020.01.15	-	ඒකක 6,000 ක් නිෂ්පාදනයට නිකුත් කිරීම
2020.01.21	-	රු. 21.50 බැගින් ඒකක 10,000 ක් මිලදී ගැනීම්
2020.01.25	-	ඒකක 8,000 ක් නිෂ්පාදනයට නිකුත් කිරීම

අවශ්‍ය වන්නේ,

1. FIFO, LIFO හා WAC ක්‍රම යටතේ ගබඩා ලෙජර පිළියෙල කරන්න.
2. 2020.01.31 අවසාන තොගය

©JMC vLearning

FIFO

දිනය	ලැබීම්			නිකුත් කිරීම්			ගේජය		
	ඒකක ගණන	ඒකකයක මිල	මුළු වටිනාකම	ඒකක ගණන	ඒකකයක මිල	මුළු වටිනාකම	ඒකක ගණන	ඒකකයක මිල	මුළු වටිනාකම

©JMC vLearning

WAC

දිනය	ලැබීම්			හිඳුන් ගිවිසීම්			මෙහෙය		
	ඒකක ගණන	ඒකකයක මිල	මුළු වටිනාකම	ඒකක ගණන	ඒකකයක මිල	මුළු වටිනාකම	ඒකක ගණන	ඒකකයක මිල	මුළු වටිනාකම

©JMC vLearning

